

Ledare

Efterlyses ledare som vågar ta ansvar

»blev det snabbt viktigt att ta parti för den rätta sidan«

Det har nu gått ganska exakt tre år sedan #metoo-vågen svepte fram. Tre år sedan många av oss efter viss tvekan och bävan, trots allt fyllde våra statusfält på sociala medier med termen #metoo. För vi var många som upplevde oss drabbade och som bar på smärtsamma minnen av händelser.

Det dröjde ett tag innan kyrkan fick sitt upprop, men det kom till slut. Jag var en av dem som gladdes och som bidrog med min anonymiserade berättelse på den webbsajt som upprättades och nog var det händelser i kyrkans värld jag haft i åtanke då jag skrev mitt #metoo.

Min väg in i kyrkan är i någon mån som kritikerns och feministens. Med det sagt har jag ibland ändå svårt att finna det långsiktigt konstruktiva i det raseri som ibland finns inom aktivismen. Min blick på livet har formats av min uppväxt under åttiotalet, som tidigt präglades av en vetskap om att jag har en rättighet att vara människa lika mycket som någon annan. Så jag prästvigdes med en självbild av att inte vara en sån som tiger, men efter några år i kyrkans tjänst hade jag lärt mig att det är tigandet som gäller om man vill överleva och bli kvar i organisationen.

Jag minns därför känslorna av lättnad, om än blandade med frustration, denna höst 2017. Lättnaden över att äntligen få höja min röst och att oemotsagd och anonymt få ge min version av berättelsen genom att stämma in i gemensam kör med andra. Men jag minns också frustrationen över tafatheten. Någons kränkthet inför plumpa skämt likställdes med grova sexuella övergrepp som förtigits under femtio år. Reaktionerna från kyrkligt håll uteblev, som jag minns det. Jag kände uppgivenhet. Frågan dök upp i facebookgruppen: "Ska vi namnge?" För att faktiskt få en reaktion? Det var i den vevan som jag upptäckte att förövare gjorde gemensam sak med biskopar i manifesterande arrangemang kring #metoo. När jag såg detta, ville jag bara hänga ut de skyldiga.

Så blev det just den riktningen som hela #metoo-vågen tog. Uthängningarna av enskilda män i samhällsdebatten blev ett faktum och det var ganska så svårt att ifrågasätta den företeelsen när det skedde. Redan i det läget var det "för" eller "emot". Att inte vara alltigenom tvärsäkert inställd till uthängningarna blev i princip synonymt med att vara anti-metoo. En efter en störtades så männen ner och fräntogs heder, ära och värdighet.

Jag tycker inte att det blev bra när enskilda människor hängdes ut på det sätt som gjordes. Inte alls, men jag kan samtidigt förstå att så skedde. Min analys i sammanhanget är att från in-

stitutioner, likt kyrkan, blev det snabbt viktigt att ta parti för den rätta sidan. Ett fåtal eller ingen såg därför sin del i det ansvar som behövde tas. I självrannsakan kunde man ha lyssnat och sagt: "Ja, vi har del i världens bortvändhet, som kollektiv och organisation och behöver därför naturligtvis genomlysna strukturerna och sättet vi tänker och jobbar på i grunden". Istället blev kyrkans ledare ganska ensidigt måna om att visa att man stod på den rätta sidan. Och vem hade för den delen haft mod att göra något annat i den storm av vrede som drog fram där ett lite för otydligt för blev liktydigt med *emot*? Dessutom är det väl helt rimligt att tro att flertalet av de kyrkliga ledare som kan förväntas att ta ansvar också i någon mån och någon gång varit utsatta. Så vem borde då egentligen ta ansvar? Oavsett, så skapar denna tafathet frustration och frustration väcker vrede i den som känner sig utsatt och maktlös.

Vad har då hänt under de här tre åren? Vad har vi lärt oss? En del har gjorts, säger Anne Sörman, präst och ordförande i föreningen Samordningen Metoo-uppropen, när jag frågar henne. De grundläggande frågorna däremot har, enligt henne, egentligen inte börjat att tas i på djupet. Kanske har ändå något slags medvetenhet uppstått kring hur vi formar organisationsstrukturerna på våra arbetsplatser och att det faktiskt är viktigt att ha koll på vilka personer vi låter stiga till höga positioner? Att inte bli uthängd är trots allt inte synonymt med att få ta gräddfilen till de höga posterna.

Nej, jag efterlyser inte ledare som är fullkomliga. Inte heller ledare som är maktfullkomliga. Vad jag vill se är ledare som med handlingskraft och integritet vågar agera. Ledare som vågar ta sitt ansvar och stå för de handlingar som sker och har skett inom institution såväl som privatliv. Jag efterlyser också en organisation som tillåter sina ledare att agera just så. Det vill säga biskopar, kontraktsprostar och kyrkoherdar som vågar och tillåts tänka originellt och inte bara kör på med floskler.

Tyvärr lever vi inte i en tid som uppmuntrar sådana ideal. Med tanke på den senaste tidens händelser, där till och med biskopar riskerar att bli utköpta, ser jag inte att myllan för ett sådant mod och handlingskraft är god just nu i den svenskkyrkliga organisationen. Det är ganska illa när man börjar tänka på saken.

JENNY KARLSSON

